

Innst. 235 L

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 57 L (2015–2016)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i lov om offentlig støtte m.m. (opprettelse av nasjonalt register for offentlig støtte)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) legger med dette frem forslag til endringer i lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte, for å gjennomføre Norges EØS-rettslige forpliktelse til å innføre et nasjonalt register for offentlig støtte.

Departementet foreslår at det innføres en plikt for støttegivere til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et nasjonalt register. Det foreslås også at departementet gis forskriftsmyndighet til å fastsette hva som er registreringspliktig, samt utfyllende bestemmelser om registreringsplikten.

Skatteetaten og toll- og avgiftsetaten har i dag taushetsplikt om enkelte av de opplysningene som vil være omfattet av registreringsplikten. Det foreslås derfor at det i ligningsloven, merverdiavgiftsloven og tolloven gjøres unntak fra taushetsplikten for opplysninger som skal registreres. Det vises til nærmere omtale i pkt. 4.4 i proposisjonen. Forslaget om endringer i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen er utarbeidet i samråd med Finansdepartementet.

1.2 Bakgrunn

EU har de siste årene revidert regelverket om offentlig støtte. Formålet har vært å forenkle og harmonisere reglene, samt å sikre et konkurransedyktig indre marked. Revisjonen skal også bidra til at EU-

kommisjonen og EFTAs overvåkningsorgan (ESA) ved håndhevelsen i saker om offentlig støtte kan fokusere på de sakene som kan ha størst påvirkning på det indre marked.

Endringene i regelverket innebærer at offentlige myndigheter har fått større handlingsrom til å gi offentlig støtte uten at dette må godkjennes av ESA i forkant. For å sikre kontroll og transparens vil det bli stilt strengere krav til støttegiverne om å rapportere og publisere informasjon om støtte som gis. Ett av tiltakene for å sikre økt transparens er at landene må innføre et nasjonalt register for offentlig støtte innen 1. juli 2016. Norge er forpliktet til å sørge for at registreringspliktig støtte føres inn i registeret etter dette tidspunktet.

Formålet med registeret er å skape mer åpenhet rundt offentlig støtte, blant annet slik at foretak kan følge med på om konkurrenter mottar slik støtte. Det vil også bli enklere for offentlige myndigheter som vurderer å gi offentlig støtte, å få informasjon om hvorvidt foretaket har mottatt annen offentlig støtte som må tas med i beregningen for å sikre at regelverket overholdes. Videre vil informasjonen i registeret kunne danne grunnlag for politikktutforming på området, og gi norske myndigheter og ESA en oversikt over og muligheter for å kontrollere den offentlige støtte som gis.

Registreringsplikten gjelder kun offentlig støtte som faller inn under EØS-avtalen. Registreringsforpliktelsen i dagens EU/EØS-regelverk vil gjelde støtte som er notifisert til og godkjent av ESA, samt støtte som er meldt til ESA i henhold til gruppeunntaksforordningen. Den EØS-rettslige registreringsforpliktelsen i henhold til dagens regelverk gjelder enkelttildeling av offentlig støtte til et foretak som er på 500 000 euro eller mer. Det er opp til nasjonale myndigheter om de ønsker at registreringsplikten

skal gjelde under dette beløpet eller for andre støtte-tildelinger.

Forslaget til endring i lov om offentlig støtte ble sendt på alminnelig høring 1. juli 2015 med høringsfrist 1. oktober 2015.

1.3 Endringer i lov om offentlig støtte – registreringsplikt for offentlig støtte

Norge har fra før en årlig rapporteringsforpliktelse til ESA om offentlig støtte, jf. lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 2 annet ledd. Departementet mener at det ikke fremgår klart av lovens ordlyd hvorvidt en plikt til å utarbeide rapporter også kan innebære en plikt for støttegiverne til å registrere informasjon i et nasjonalt register. EU-kommisjonen og ESA har lagt til grunn at rapporteringsforpliktelsene og forpliktelsen til å oppnå mer transparens er to separate forpliktelser. Ettersom lovens ordlyd er uklar, mener departementet derfor at det er nødvendig med en lovendring. I proposisjonen er det redegjort nærmere for forslaget i høringsnotatet.

Ettersom det er et vilkår for at tiltaket skal være forenlig at støtten føres inn i registeret, er det mulig at den offentlige støtten må kreves tilbakeført dersom registreringsplikten ikke overholdes. Konsekvensen av at støttegiver ikke fører inn opplysningene i registeret, dersom alle andre vilkår for at støtten anses som forenlig er oppfylt, er imidlertid ikke avklart. En må derfor avvente og se hvordan vilkåret fortolkes i praksis av EU-kommisjonen/ESA, EU/EFTA-domstolen samt nasjonale domstoler.

Det har ikke kommet innvendinger mot forslaget om å innføre plikt til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et register. Det er heller ikke kommet innvendinger mot forslaget om å gi departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreer. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om å innføre en plikt for støttegiverne til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et nasjonalt register, i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Det foreslås også at departementet gis myndighet til å fastsette forskrift om hva som er registreringspliktig, samt utfyllende bestemmelser om registreringsplikten.

1.4 Endringer i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen

Enkelte skatte- og avgiftsordninger som administreres av skatteetaten og toll- og avgiftsetaten vil bli ansett som registreringspliktig støtte etter EØS-avtalen. I den grad ordningene faller innenfor definisjonen i avtalen må etatene registrere slik støtte i det nasjonale registeret for offentlig støtte. Skatteetaten

overtar ansvaret for forvaltningen av innførselsmerverdiavgift og særavgifter fra tolletaten 1. januar 2016 og vil da også være støttegiver på dette området.

Skatteetaten og toll- og avgiftsetaten har i dag taushetsplikt om enkelte av de opplysningene som vil være omfattet av registreringsplikten. Det må følge-gjøres tilpasninger i skatte-, toll og avgiftslovgivningen som sikrer at opplysninger kan føres inn i registeret uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Finansdepartementet sendte 21. november 2014 på høring forslag om å samle saksbehandlingsreglene i skatte- og avgiftssaker i ny skatteforvaltningslov. I forslaget er det lagt opp til at ny lov skal kunne tre i kraft 1. januar 2017. I en ny skatteforvaltningslov vil det være naturlig med en samlet regulering av unntak fra taushetsplikt for opplysninger om registreringspliktig statsstøtte på området for skatt og avgift. Ettersom det nasjonale registeret skal opprettes med virkning allerede fra 1. juli 2016, er det nødvendig med en midlertidig regulering av unntakene fra taushetsplikt i ligningsloven, merverdiavgiftsloven og tolloven.

Forslaget om endring av tolloven § 12-1 har ikke vært på høring. Registrering av statsstøtte i registeret er imidlertid en EØS-rettslig forpliktelse, og departementet kan ikke se at eventuelle innspill fra berørte parter etter en høring kan gi et annet utfall.

Hvilke opplysninger om statsstøtte som skatteetaten og toll- og avgiftsetaten kan offentliggjøre uten hinder av taushetsplikten, vil bero på hvilke krav EØS-retten stiller for å oppfylle rapporteringsplikten til det offentlige registeret. Regelverket om offentlig støtte er dynamisk, og det er derfor lagt opp til at de nærmere bestemmelser om registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreer skal fastsettes i forskrift. Forskriften vil også gjelde for skatteetaten og toll- og avgiftsmyndighetenes praktisering av regelverket.

Det vises til forslag til endringer i ligningsloven § 3-13, merverdiavgiftsloven ny § 13-2 a og tolloven § 12-1 (7).

1.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Regjeringen har besluttet å opprette registeret for offentlig støtte i Brønnøysundregistrene, med digital registrering via en Altinn-tjeneste. Dette vurderes å være den mest brukervennlige, helhetlige og enkleste løsningen for både støttegiverne, støttemottakere og andre brukere av registeret. Registeret vil bli forvaltet etter prinsipper om åpne, offentlige data, og alle data vil bli tilgjengeliggjort for viderebruk.

Departementet har vurdert å benytte seg av det registeret EU-kommisjonen utvikler for EUs medlemsland, men har kommet til at denne løsningen

ikke vil bli like brukervennlig, og vil medføre en større administrativ byrde for støttegiverne.

Departementet har innhentet et kostnadsestimat fra Brønnøysundregistrene for utvikling og drift av registeret. Brønnøysundregistrene har estimert utviklingskostnadene til å bli ca. 10 mill. kroner, og de årlige driftskostnadene ca. 2 mill. kroner. Kostnadsestimatet er kvalitetssikret av DiFi.

Innføring av et register for offentlig støtte vil innebære en administrativ byrde for støttegiverne. Den antas imidlertid ikke å være uforholdsmessig tyngende. For øvrig antas ikke forslaget å ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Lasse Juliussen og Odd Omland, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Benjamin Grønvdal, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Oskar J. Grimstad, Morten Ørsal Johansen og Tormod Overland, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, støtter at det innføres en plikt for støttegiverne til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et nasjonalt register, i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Komiteen ser det som positivt at offentlige myndigheter får større handlingsrom til å gi offentlig støtte uten at den nå må godkjennes av ESA i forkant.

Komiteen ser positivt på at et slikt søkbart, åpent og tilgjengelig register for alle bidrar til mer åpenhet og transparens rundt offentlig støtte. Det er således ikke bare ESA og andre offentlige organ som kan bruke registeret, men alle som ønsker informasjonen, får betydelig lettere tilgang til den. Komiteen registrerer at Norge fra før har årlig rapporteringsplikt til ESA, og ser således at registeret kan bidra til forenkling.

Komiteen ser det som naturlig at regjeringen får fastsette terskelen for registreringsplikt i forskrift og støtter at registeret blir en del av Brønnøysundregistrene.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov om offentlig støtte m.m.
(opprettelse av nasjonalt register for offentlig støtte)

I

I lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte gjøres følgende endringer:

Ny § 2 a skal lyde:

§ 2 a *Registreringsplikt i registeret for offentlig støtte*

Støttegiver må føre opplysninger om offentlig støtte som omfattes av EØS-avtalen artikkel 61 (1) i registeret for offentlig støtte.

Departementet kan gi forskrift om registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreffer.

II

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3-13 nytt nr. 9 skal lyde:

9. *Registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 2 a kan offentliggjøres uten hinder av taushetsplikten.*

III

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer.

Ny § 13-2 a skal lyde:

§ 13-2 a *Offentliggjøring av statsstøtte*

Registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 2 a kan offentliggjøres uten hinder av taushetsplikten etter § 13-2.

IV

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endringer:

§ 12-1 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 2 a kan offentliggjøres uten hinder av taushetsplikten.

V

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, 14. april 2016

Geir Pollestad

leder

Ove Trellevik

ordfører